

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye tarafından
finanse edilmektedir.

2008 Türkiye Ulusal Programı –
Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı

TÜRKİYE'DE KALICI ORGANİK KİRLETİCİLER TÜZÜĞÜNÜN UYGULANMASI İÇİN TEKNİK DESTEK

Proje No: EuropeAid/132428/D/SER/TR

Sözleşme No: TR0327.03-01/001

Başlangıç Raporu

Projenin Adı : Türkiye'de Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Destek
Sözleşme No : TR2010/0327.03-01/001
Proje Değeri : 925,000.00 EURO
Başlangıç Tarihi : 26 Haziran 2013
Sona Erme Tarihi / Süresi : Mayıs 2015 / 24 Ay

İhale Makamı : **MFİB (Merkezi Finans ve İhale Birimi
Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı)**

MFİB Sözleşme
Uygulama Müdürü

: Çağlar Evren

Adres

: Eskişehir Yolu 4. Km 2. Cad. (Halkbank Kampüsü)
No: 63 C-Blok 06520 Söğütözü, Ankara / TURKEY

Telefon

: + 90 312 295 49 00

Faks

: + 90 312 286 70 72

E-Posta

: Caglar.Evren@cfcu.gov.tr

Faydalanıcı : **Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı**

Adres

: Ehlíbeyt Mh. 1271 Sk. No:13 06520 Balgat / Ankara

Telefon

: + 90 312 586 30 00

Faks

: + 90 312 474 03 35

Danışman : **NIRAS IC Sp. z o.o.**

Proje Müdürü

: Marek Wasilewski

Adres

: ul. Waliców 11, 00-851, Varşova, Polonya

Telefon

: +48 22 583 96 96

Faks

: +48 22 583 96 97

E-Posta

: pops@niras.com

Proje Takım Lideri

: Ivan Holoubek

Adres (Proje Ofisi)

: Bestekar Sokak 30/18
06680 Kavaklıdere Ankara

Telefon/Faks

: +90 312 418 0834

E-Posta

: holoubek@recetox.muni.cz

Raporlama Dönemi

: 26 Haziran 2013

Rapor Tarihi

: 22 Temmuz 2013

Düzenleyen

: Ivan Holoubek

Kontrol Eden

: Marek Wasilewski

İçindekiler

	İçindekiler	1
	Terimler Sözlüğü	3
1.	İdari Özet	5
2.	Başlangıç Aşaması - Faaliyetlere Genel Bakış	7
2.1	Giriş	7
2.2	Proje Genel Merkezinin Kurulması, Uzmanların Hareketliliğinin Sağlanması, Yerel Destek Personelinin İhtiyaçlarının Karşlanması	8
2.3	İlgili Tüm Kuruluşlarla Sözleşme Yapılması ve Diğer Projelerle İrtibata Geçilmesi	8
2.4	Proje Yönlendirme Komitesinin, Genel Proje Metodolojisinin ve Koordinasyon Mekanizmalarının Oluşturulması	10
3.	Proje Uygulama Planı	11
3.1	Faaliyet Seti 1 - Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün Uygulanmasına Yönelik Kurumsal ve Teknik Kapasitenin Tanımlanması ve Güçlendirilmesi	11
3.1.1	<i>Faaliyet Seti 1 ile Hedeflenenler</i>	11
3.1.2	<i>Bir Günlük Bilgilendirme Seminerinin Organize Edilmesi</i>	11
3.1.3	<i>Eğitim İhtiyaçları Değerlendirmesinin Hazırlanması</i>	12
3.1.4	<i>Endüstriyel Sektöre, Yerel Yönetimlere ve Sivil Toplum Örgütlerine yönelik Bir Günlük Bilgilendirme Seminerlerinin Düzenlenmesi</i>	13
3.1.5	<i>AB Üye Ülkelere Çalışma Ziyaretleri Düzenlenmesi</i>	13
3.1.6	<i>Proje Broşürünün Hazırlanması, Yayınlanması ve Dağıtılması</i>	13
3.1.7	<i>Projenin İnternet Sitesinin Hazırlanması</i>	14
3.1.8	<i>Proje Nihai Konferansının Düzenlenmesi</i>	14
3.2	Faaliyet Seti 2 - Ulusal Uygulama Planının (UUP) Güncellenmesi	14
3.2.1	<i>Faaliyet Seti 2 ile Hedeflenenler</i>	14
3.2.2	<i>Mevcut Duruma Genel Bakış</i>	15
3.2.3	<i>Çalıştaylar</i>	15
3.2.4	<i>Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan Kalıcı Organik Kirleticilerin Belirlenmesi</i>	15
3.2.5	<i>Yasal Boşlukların Belirlenmesi, SWOT Analizinin Yapılması ve Taslak Yönetmeliğin Hazırlanması</i>	17
3.2.6	<i>Ulusal Uygulama Planının (UUP) Güncellenmesi</i>	17
3.2.7	<i>Öneriler</i>	18

	3.2.8	<i>İzleme faaliyetleri</i>	18
3.3		Faaliyet Seti 3 - Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün ve Stockholm Sözleşmesinin Uygulamasının Ulusal ve Sektörel Etkilerinin Analiz Edilerek Belirlenmesi	18
	3.3.1	<i>Faaliyet Seti 3 ile Hedeflenenler</i>	18
	3.3.2	<i>Başlangıç Aşamasında Elde Edilen Bulgular</i>	20
3.4		Nihai Aşama Faaliyetleri	20
	3.4.1	<i>Bir Günlük Nihai Konferans</i>	21
	3.4.2	<i>İleride Kalıcı Organik Kirleticiler Eğitimi Verecek olan Kişilere yönelik Rehberlerin ve Kılavuzların Hazırlanması</i>	21
	3.4.3	<i>Tüm Proje Çıktılarının Devredilmesi</i>	21
	3.4.4	<i>Nihai Raporun Hazırlanması ve Sunulması</i>	21
4.		Önemli Noktalar	23
5.		Tahminler ve Riskler	25
6.		Görev Tanımından Sapmalara Genel Bakış	27
7.		Kaynakların Tahsis Edilmesi	30
8.		Sonuçlar	31
		Ekler - Ayrı bir dosya içerisinde, PDF formatında verilecektir.	32
1.		Proje Programı	
2.		Başlangıç Toplantısının Tutanakları	
3.		Bakanlık ile Yapılan İlerleme/Hakediş Toplantılarının Tutanakları	
4.		Muhtemel Paydaşların Listesi	
5.		Kıdemli Kısa Dönem Uzman, Onay Talebi, CV	
6.		Açıklama Çalıştaylarının Gündemi	

Terimler Sözlüğü

İngilizce Kısaltma	Türkçe Kısaltma	Açıklama
AMAP	AİDP	Arktik İzleme ve Değerlendirme Programı
BAT	MET	Mevcut En İyi Teknikler
BFRs	BAG	Bromlu Alev Geciktiriciler
BREF	-	Mevcut En İyi Teknikler Referans Dokümanı
CFCU	MFİB	Merkezi Finans ve İhale Birimi / Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı
COP	TS	Tarafların Sözleşmesi
EIA	ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
CLRTAP	-	Uzun Menzilli Sınır Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi
EC	AK	Avrupa Komisyonu
EMEP	AİDP	Avrupa İzleme ve Değerlendirme Programı
EU	AB	Avrupa Birliği
FSP	BÖP	Büyük Ölçekli Proje
GEF	KÇF	Küresel Çevre Fonu
GMP	-	KOK'lara ilişkin Stockholm Sözleşmesi Küresel İzleme Planı
HBCD	-	Hekzabromosiklododekan (HBCD)
HCB	-	Heksaklorobenzen
HCHs	-	Heksaklorosikloheksan (-isomers)
IPPC	EKÖK	Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol
KE1	KU1	Takım Lideri, Kilit Uzman
KE2	KU2	Düzenleyici Etki Değerlendirmesi Kilit Uzmanı
Lindane	-	□ Heksaklorosikloheksan
MENR	ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
MoEU	ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
MoFAL	GTHB	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
MFWA	OSİB	Orman ve Su İşleri Bakanlığı
MLSS	ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
NIP	UUP	Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planı
NGO	STO	Sivil Toplum Örgütü
OECD	EİKT	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı

OCPs	-	Organoklorlu pestisitler
PCU	PKB	Proje Koordinasyon Birimi
PeCB	-	Pentaklorobenzen
POPs	KOK	Kalıcı Organik Kirleticiler
PEN	-	KOK'ların Ortadan Kaldırılmasına yönelik Ağ
PBDEs	-	Polibromlu difenil eterler
PCBs	-	Poliklorlanmış bifeniller
PCDDs	-	Poliklorlu dibenzo-p-dioksinler
PCDFs	-	Poliklorlu dibenzofuranlar
PCNs	-	Poliklorlu naftalinler
PRTR	KSTK	Kirletici Salınım ve Taşınım Kaydı
PFOS	-	Perflurooktan sülfonik asit ve tuzları
PPG	PHH	Proje Hazırlama Hibesi
PSC	PYK	Proje Yönlendirme Komitesi
RECETOX	-	Çevrede Bulunan Zehirli Bileşikler Araştırma Merkezi, Masaryk Üniversitesi, Brno, Çek Cumhuriyeti
RIA	DED	Düzenleyici Etki Değerlendirmesi
SC	SS	KOK Stockholm Sözleşmesi
SCM	YKT	Yönlendirme Komitesi Toplantısı
SIA	SED	Sektörel Etki Değerlendirmesi
SSC	-	SSC Sekreterliği
TA	TD	Teknik Destek
TAT	TDE	Teknik Destek Ekibi
TNA	EİA	Eğitim İhtiyaçları Değerlendirmesi
ToR	TŞ	Teknik Şartname (Şartlar)
ToT	EE	Eğiticilerin Eğitimi
TUİK		Türkiye İstatistik Enstitüsü
WG	ÇG	Çalışma Grubu
UN	BM	Birleşmiş Milletler
UNDP	BMKP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	BKÇP	Birleşmiş Milletler Çevre Programı
UNIDO	BMSKÖ	Birleşmiş Milletler Sanayii Ve Kalkınma Örgütü
UNITAR	BMEAE	Birleşmiş Milletler Eğitim ve Araştırma Enstitüsü
WHO	DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü

1. İdari Özet

İlgili rapor Türkiye'de Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Destek projesinin Başlangıç Raporu'dur. Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye tarafından finanse edilmektedir. Proje numarası EuropeAid/132428/D/SER/TR, sözleşme numarası TR0327.03-01/001'dir. Yararlanıcı kurum Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, ihale makamı T.C Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Merkezi Finans ve İhale Birimi (MFİB)' dir. Yüklenici firma NIRAS, Polonya başkanlığındaki konsorsiyumdur. Projenin resmi başlama tarihi 26 Haziran 2011'dir.

Projenin genel hedefi, 2028 yılı sonu itibariyle AB Kalıcı Organik Kirleticiler Tüzüğü'ne uyumlu olarak, yasaklama, bertaraf ve ve salınımların azaltılması ile, kalıcı organik kirleticiler (KOK) ve bunların atıklarının olumsuz etkilerinden insan sağlığı ve çevreyi korumaktır.

Projenin amacı sosyal ve ekonomik etkiler dikkate alınarak ulusal ve bölgesel düzeyde Türkiye'de AB KOK Tüzüğü'nün etkin bir şekilde uygulanması için gerekli kapasiteyi sağlamaktır.

Proje tamamlandığında aşağıdaki sonuçlar elde edilecektir:

- KOK Tüzüğü'nün uygulanması için kurumsal kapasite tanımlanmış ve güçlendirilmiş olacak,
- Genel olarak sivil toplum kuruluşları, sanayici ve halkın, ulusal KOK problemlerine ilişkin bilgi ve farkındalığı geliştirilecek ve KOK'lara ilişkin husus ve problemlerin önemi ve değerine göre birçok seviyede bilinç artırılacaktır.

Faydalanıcı konumunda bulunan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) ile yapılan üç toplantı, ilgili paydaşlarla kurulan irtibatlar ve Kilit Uzmanlarla yapılan toplantılar neticesinde **Başlangıç Raporu** hazırlanmıştır. Bu toplantılarda projenin programına, bilgilendirme seminerlerine, eğitimlere ve proje faaliyetlerinin uygulanması kapsamına ilişkin konular netliğe kavuşturulmuştur.

Başlangıç raporunda yer alan ana bulgular yukarıda bahsedilen paydaşlarla yapılan görüşmelere ve Türkiye'deki Kalıcı Organik Kirleticilerle ilgili dokümanların, yönetmeliğin ve projelerin analizine dayanmaktadır.

Projeye ilişkin ilk varsayımları doğrular nitelikteki gözlemler, Teknik Şartnamedeğerlendirilmesi ve başlangıç aşamasında gerçekleştirilen diğer faaliyetler, detaylı bir İş Planının hazırlanmasına yol açmıştır. Bu İş Planında önemli noktalar, çıktılar ve güncel mantıksal çerçeveye birlikte tüm proje bileşenlerine yönelik zaman çizelgesi bulunmakta olup bileşenlerin/faaliyetlerin içeriği ve sonuçların tanımıyla birlikte genel ve detaylı çalışma programları da yer almaktadır. Bununla birlikte, GEF/UNIDO (Küresel Çevre Fonu / Birleşmiş Milletler Endüstriyel kalkınma Örgütü) Projesiyle uyum sağlayacak noktalar da proje ile ilgili önemli konulardan biri olacaktır. Fakat genel anlamda bakıldığında, GEF/UNIDO projesinin sonuçlarından faydalanmak ve iki proje arasında benzer bu noktaları Türkiye Ulusal Uygulama Planının (UUP) güncellenmesi prosedürünün daha etkin hale getirilmesi için kullanmak, Kalıcı Organik Kirleticilere ilişkin

Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının (UUP) uygulanması ve güncellenmesi adına oldukça yararlı olacaktır.

Başlangıç Döneminde Yer Alan Faaliyetler

Projenin genel merkezi kurulmuş olup kilit uzmanlar görevlendirilmiştir.. ÇŞB ile birlikte bir başlangıç ve üç ilerleme toplantısı gerçekleştirilirken, ilk UUP sonuçlarının hayata geçirilmesine, paydaşlar arası işbirliğine, UUP önlemlerinin uygulanması ve sektörel faaliyet ve stratejilerde kullanılması sürecinde paydaşların üstlendikleri görevlere özel önem gösterilerek ülkedeki KOK'lara ilişkin mevcut durum irdelenmiştir.

ÇŞB ile yapılan toplantılar esnasında projenin kapsam ve hedefleri anlatılmış olup yapılan görüşmelerin büyük bir kısmında proje başlangıcının birkaç ay gecikmesi sebebiyle projenin hayata geçirilmesi esnasında uygulanacak olan proje programına ve proje başlangıç aşamasının Ramazan Bayramına, yaz tatili dönemine ve hâlihazırda devam etmekte olan GEF/UNIDO projeleriyle özellikle de Kalıcı Organik Kirleticiler Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama planının güncellenmesi konulu projeye iş birliği içerisinde ortak olan etkinliklere göre zamanlaması üzerinde odaklanılmıştır.

Yukarıda bahsi geçen durum sebebiyle projenin başlangıç aşamasının sona ermesiyle yapılması planlanan Açıklama Semineri dört hafta ertelenmiş olup, en uygun tarih 25 Eylül 2013 olarak belirlenmiştir. Faydalanıcı ve proje yönerimi arasında varılan uzlaşma ile paydaşların büyük kısmına ulaşılabilecek en yüksek katılım oranı sağlanacak ve bu önemli etkinlik için uygun şekilde hazırlanacak zaman ayrılacaktır.

Bununla birlikte **Açıklama Semineri** hazırlıkları başlamış olup, ilgili paydaşlardan seminere katılması muhtemel olan kişilerin listesi alınmış, seminer gündemi üzerinde görüşmeler yapılmış ve anlaşmaya varılmıştır.

Eğitim sürecinin ilk ayağı olan Eğitim İhtiyaçları Analizi (EİA) raporu hazırlanmıştır. Bu sürecin ilk adımı olarak ÇŞB ile işbirliği içerisinde Eğitimcilerin Eğitimine katılacak olan kişilerin seçimi tamamlanmıştır. Katılımcıların geçmişlerini ve KOK konusuna ilişkin bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik basit bir anket İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanmıştır.

Önerilen diğer bütün proje faaliyetleri, zamanlamada yapılan değişiklikler sebebiyle gözden geçirilmiş olup, bu faaliyetlere ilişkin hazırlıklara başlanmıştır.

Başlangıç aşamasında elde edilen ana bulgular

Başlangıç aşamasında elde edilen ana bulgular şu şekilde sıralanabilir:

Projenin zamanlamasında yapılan değişiklikler görüşülmüş ve bu döneme ait özel durumun etkisi göz önünde bulundurularak değişiklikler üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Çok önemli bir adım olarak, projenin planlanan faaliyetlerinin "Türkiye'de Kalıcı Organik Kirleticiler (KOK) Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının Gözden Geçirilmesi ve Güncellenmesi ([GF/TUR/12/002](#))" isimli GEF/UNIDO projesi ile uyumlu hale getirilmesinin gerekliliği kabul edilmiştir.

Olası benzerliklere ilişkin detaylı yorumlar, çözüm önerileriyle birlikte Başlangıç Raporu Bölüm 2.3'te verilmiştir.

Sonraki Adımlar

Önümüzdeki 6 ay boyunca (Temmuz-Aralık 2013), projenin uygulamasındaki ana faaliyetler şu şekilde sıralanabilir:

- Açıklama seminerinin organize edilmesi ve hayata geçirilmesi,
- İlk iki Eğiticilerin Eğitimi programının hazırlanması,
- GEF/UNIDO Proje yönetimi ve çalışma gruplarıyla işbirliği yapılması ve bu projenin Teknik Destek proje yapısına adaptasyonunun incelenmesi,
- UUP'nin güncellenmesinde alınan yolun değerlendirilmesi ve aşağıda yer alan faaliyetlerin teknik destek projesinin bir parçası olarak hazırlanması,
- Kilit olmayan uzmanların seçilmesi,
- Proje Yönlendirme Komitesi toplantılarının düzenlenmesi,
- Teknik Destek bileşeninde yer alan ana paydaşlarla irtibat kurulması ve toplantı yapılması.

2. Başlangıç Aşaması - Faaliyetlere Genel Bakış

2.1 Giriş

Projenin ilk dört haftasında, proje teklifine uygun olan şu faaliyetler hayata geçirilmiştir:

- Proje genel merkezi kurulmuş ve yerel destek personeli işe alınmıştır;
- Başta kilit uzmanlar olmak üzere proje ekibin belirlenmiştir;
- Kilit Olmayan Uzmanlar değerlendirilmiş ve bu kişilerin CV'leri İhale Makamına sunulmuştur;
- ÇŞB'den gelen ilgili kişiler ile birlikte dört toplantı (bir Başlangıç Toplantısı ve üç İlerleme Toplantısı) gerçekleştirilmiş, bu kişilerin projeye ilişkin farkındalıkları sağlanmaya ve projeye destek ve katılımları alınmaya çalışılmıştır;
- Teknik Şartname dikkatli bir şekilde incelenmiş ve mevcut duruma göre değerlendirilmiştir; yapılması gerekli olan değişikliklerin tamamı kapsamlı şekilde görüşülmüş ve her iki tarafça da konu üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Proje başlangıcında yaşanan gecikme sebebiyle yapılan bütün değişiklikler kabul edilebilir niteliktedir;
- Öngörülen proje girdilerinin beklenen çıktıları elde etmek ve hedeflere ulaşmak konusunda yeterli olup olmadığı incelenmiştir;
- Projenin Yönlendirme Komitesi oluşturulmuş ve projede uygulanacak genel yöntemler, koordinasyon mekanizmaları ve Yönlendirme Komitesinin onayını gerektiren proje çıktıları üzerinde anlaşmaya varılmıştır;
- Projeye yönelik olarak kurumsal çerçeve ve iletişim çerçevesi önerisinde bulunulmuştur;
- Proje dönemine ait detaylı iş planını ve programı, ayrıca projenin ayrı bileşenlerinin detaylı tanımını içeren taslak ve nihai Başlangıç Raporu hazırlanmıştır.

Proje ekibi kurulmuş olup ÇŞB ile birlikte yapılan toplantılar esnasında, ilk UUP sonuçlarının hayata geçirilmesine, bakanlıklar arası işbirliğine ve UUP önlemlerinin uygulanması ve sektörel faaliyet ve stratejilerde kullanılması sürecinde paydaşların üstlendikleri görevler dikkate alınarak ülkedeki KOK'lara ilişkin mevcut durum çalışmalarına başlamıştır.

Poliklorlanmış bifenil envanteri ve imhası gibi önceki UUP önlemlerine ilişkin bazı faaliyetlerin GEF projesi kapsamında oldukça iyi şekilde yürütüldüğü, aynı şekilde kullanım dışı pestisitler ve kirlenmiş alanlara ilişkin bazı faaliyetlerin de hayata geçirildiği belirlenmiştir.

Önceki UUP'de tanımlanan izleme faaliyetleri kısmen uygulanmıştır. Uygulanmamış olan faaliyetler, güncellenmiş UUP'de gözden geçirilecektir.

AB'ye katılım şartlarının ilklerinden olan tehlikeli kiyasallar, atıklar ve kirlenmiş alanlara ilişkin stratejiler ya da fikirlere yönelik kapsamlı bir strateji dokümanı hazırlanarak AT'ye sunulmuştur. 2008 – 2012 tarihlerini kapsayan atık yönetimi konulu bir faaliyetler planı dokümanı hazırlanmıştır. 2006 yılında, kimyasallar alanında gerçekleştirilen teknik destek projesi kapsamında Ulusal Kimyasallar Strateji Belgesihazırlanmıştır.

Tüm bu temel başlangıç faaliyetleri projenin uygulandığı ilk haftalar içerisinde sonuçlandırılmıştır. Bu takip edecek faaliyetleri kapsamaktadır.

2.2 Proje Genel Merkezinin Kurulması: Uzmanların Görevlendirilmesi ve Yerel Destek Personelinin İşe Alınması

İlk faaliyetler, projenin lojistik nitelikteki arka planını oluşturmaya yönelik uygulama düzenlemelerini içermektedir. Bu da NIRAS'ın Ankara'da bulunan ofisi kullanılarak ofis düzeninin oluşturulması, ofis için gerekli olan malzemelerin (mobilya ve ekipman) tedarik edilmesi, uzmanların bulunması, ofiste çalışacak personelin işe alınması ve diğer örgütsel ve lojistik faaliyetleri içermektedir.

Kilit uzman ekibi, Projenin başladığı günde aktif olarak çalışmaya başlamıştır. Ofisin yönetimini üstlenecek ve Proje Faydalanıcıları ile İhale Makamı ile işbirliği içerisinde Proje Kilit Uzmanlarına yardımcı olacak tam zamanlı ofis yöneticisi seçilmiştir. Proje Müdürü uygulamaya yönelik tüm düzenlemelerden sorumlu olup, Projenin ilk aşamasında kilit uzman ekibinin projenin yalnızca teknik bileşenleri üzerinde yoğunlaşmasını sağlayarak kilit uzmanlara büyük oranda destek vermiştir.

2.3 İlgili Tüm Kuruluşlarla İletişim ve Diğer Projelerle İrtibata Geçilmesi

---

Başlangıç Aşamasında, kilit uzmanlardan oluşan ekip belirlenerek, ÇŞB'nin (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Kimyasallar Yönetimi Dairesi) ve MFİB temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen Başlangıç Toplantısını sadece ÇŞB'nin ile Katıldığı üç İlerleme Toplantısı takip etmiştir.

Toplantılar esnasında, projenin kapsam ve hedefleri anlatılmış olup yapılan konuşmaların büyük bir kısmında proje başlangıcının birkaç ay gecikmesi sebebiyle projenin hayata geçirilmesi esnasında uygulanacak olan proje programına ve proje başlangıç aşamasının Ramazan Bayramına, yaz tatili dönemine ve hâlihazırda devam etmekte olan GEF/UNIDO projeleriyle, özellikle de Kalıcı Organik Kirlenmeler Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama planının güncellenmesi konulu projeye benzer etkinliklere göre zamanlaması üzerinde odaklanılmıştır.

Proje Zaman Çizelgesinin düzeltilmiş hali, görüşmelerin en çok tartışılan hususu olmuştur. Bu zaman tablosunun ilk hali **Ek 1**'de verilmiş olup, yapılan değişikliklerin detayları sonraki sayfalarda belirtilmiştir. Başlangıç toplantısının tutanakları **Ek 2**'de, İlerleme Toplantılarına ait tutanaklar ise **Ek 3**'te verilmiştir.

12.07.2013 tarihinde, UUP'nin güncellenmesine ilişkin GEF/UNIDO projesine katılan ÇŞB yetkilileri, bu proje çalışma gruplarının liderleri ve UNIDO temsilcileri için bir bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Bu toplantının temel amacı, her iki projeye ilişkin bilgilerin paylaşılması olup, Ulusal KOK envanter faaliyetlerinin takip edilerek UNIDO çalışma gruplarının Teknik Destek projesine uygulanmasına ilişkin resmi toplantının düzenlenmesi konusunun Eylül ayının ilk haftasında görüşülmesi üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Eğitim katılımcılarının listesi ÇŞB ile detaylı şekilde görüşülmüş ve liste **Ek 4**'te verilmiştir.

KOK'lar konusuyla tamamen ya da kısmen ilgili olan ÇŞB Dairelerine ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir:

- Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü Organizasyon Şemasına, <http://www.csb.gov.tr/db/cygm/ustmenu/ustmenu46.pdf> adresinden ulaşılabilir; (bkz. Annex 5)
- KOK Genel Koordinasyonu: Kimyasallar Yönetimi Dairesi
- KOK Atıkları (PCB/PCT, PBDE, Endüstriyel Kimyasal Atıklar): Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- KOK Emisyonları (Dioksinler/Furanlar, Kasıtsız Üretimden Kaynaklananlar), BAT/BEP: İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- Kirlenmiş Alanların Yönetimi (Belirlenmesi ve İslah Edilmesi): Su ve Toprak Yönetimi Dairesi Başkanlığı
- İzleme: Laboratuvar, Ölçüm ve İzleme Dairesi Başkanlığı

En önemli adım olarak "Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler (KOK) Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının Gözden Geçirilmesi ve Güncellenmesi (GF/TUR/12/002)" isimli GEF/UNIDO projesiyle **uyumlu** hale getirilmesi belirlenmiştir. **UNIDO/GEF projesi** KOK envanterinin hayata geçirilmesine, yeni KOK'lara yönelik ulusal envanterin hazırlanmasına, önceki Ulusal Uygulama Planının güncellenmesine odaklanmıştır. GEF/UNIDO projesi 2012 yılında başlatılmış olup 2013 yılı sonunda tamamlanacak olup bu durum her iki projenin uyumlu çalışması gibi önemli bir hususta beraberinde getirecektir. ÇŞB ve GEF/UNIDO projesinin temsilcileriyle yapılan görüşmelere dayanılarak sonuçların, deneyimlerin ve uzmanların-envanter ekibi üyeleri-, ulusal KOK envanterinin hayata geçirilmesinde ve UUP'nin güncellenmesinde etkin bir şekilde kullanılması yönünde anlaşmaya varılmış olup bu projelerin ortak çalışması oldukça etkili uyum ve sinerjinin ortaya çıkmasına da yardımcı olabilecektir.

GEF/UNIDO projesinin başlangıç aşamasına yaklaşık 100 kişinin katıldığı belirtilmiş olup Projeye ait bir koordinasyon grubu oluşturulmuştur.. Önemli olan nokta ise Projenin halihazırda, POP envanterinin eski bilgileri yansıtan kısmını güncelleme ve Stockholm Sözleşmesinde yer alan yeni KOK'lar üzerinde çalışan 6 envanter çalışma grubunun bulunmasıdır. Proje kapsamında UUP güncellemelerinin hazırlanması Ekim/Kasım 2013 tarihinde tamamlanacaktır.

Aşağıda yer alan tabloda, tüm projelerin zaman açısından benzerlikler verilmektedir:

Yıl	2013				2014				2015			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
UUP												
TD KOK												
PPG												
FSP												

- UUP– Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler (KOK) Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının Gözden Geçirilmesi ve Güncellenmesi Faaliyetlerinin Hayata Geçirilmesi.
- TD – Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü'nün Uygulanması için Teknik Destek
- PHH – KOK Stoklarının Ortadan Kaldırılması ve KOK'ların İstenmeden Yapılan Salınımlarının Azaltılması Projesi – Projenin planlanma aşaması;
- BÖP – KOK Stoklarının Ortadan Kaldırılması ve KOK'ların İstenmeden Yapılan Salınımlarının Azaltılması Projesi – projenin tamamı.

Çözüm önerisi – Koordinasyon grubu üyeleri, paydaşlar ve GEF/UNIDO envanter çalışma grubu üyeleri Teknik destek Projesinin hayata geçirilmesi aşamasında Açıklama Semineri katılımcıları, Teknik Destek Yönlendirme Komitesi üyeleri ve yarı zamanlı veya tam zamanlı Eğitici ve Uzman olarak görevlendirilebilirler.

2.4 Proje Yönlendirme Komitesinin, Genel Proje Metodolojisinin ve Koordinasyon Mekanizmalarının Oluşturulması

Proje Yönlendirme Komitesinin kurulması ve projede kullanılacak genel yöntemler, koordinasyon mekanizmaları ve Yönlendirme Komitesinin onayını gerektiren proje çıktıları üzerinde anlaşma sağlanması, projenin resmi temelini atılmasında önemli bir adım olacaktır.

Proje teklifinde, Proje Yönlendirme Komitesinin ilk toplantısının, ilk değerlendirmelerin sonuçlarını ve proje ortaklarıyla yapılan anlaşmaları içerecek olan başlangıç raporunun ilk taslağının sunulmasının ardından gerçekleştirilmesi önerilmiştir.

Katılımcıların onaylarına dayanılarak Başlangıç Toplantısı ve İlerleme Toplantılarında, Proje Yönlendirme Komitesinin ilk toplantısının, Açıklama Seminerinin hemen ardından yapılması kararı alınmıştır.

Proje Yönlendirme Komitesinde yer alacak temsilciler aşağıda belirtilen kurumlarda görevli kişiler arasından seçilecektir:

- Sağlık Bakanlığı (SB)
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı (GTHB)
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB)
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı (GTB)
- Avrupa Birliği Bakanlığı (ABB)
- Ekonomi Bakanlığı (EB)
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (BSTB)
- Kalkınma Bakanlığı (KB)
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB)
- İlgil Kuruluşlar ve Sivil Toplum Örgütleri

Kilit olmayan uzmanların seçimi ve bu kişilerin özgeçmişlerinin İhale Makamına sunulması işlemleri, başvuru sahiplerinin değerlendirilmesinden elde edilen sonuçlara göre gerçekleştirilmiştir. Pozisyon kamu ihalesi yoluyla açılmış, başvuru sahibi 3 kişi MFİB tarafından belirlenen kurallara göre değerlendirilmiş; başvuru sahiplerinin özgeçmişlerini de içeren başvurular NIRAS Müdürü Sayın Adam Iwaszko ve Proje Takım Lideri Prof. Dr. Ivan Holoubek tarafından incelenmiş olup özgeçmişler ve alınan kararlar **Ek 5**'te verilmiştir. Yapılan değerlendirmelerin sonuçlarına dayanılarak bu proje ve açık pozisyon için uygun kişi olarak Doç.Dr. İpek İmamoglu seçilmiştir.

3. Proje Uygulama Planı

Projenin Teknik Şartnamesi'nde belirtilen üç faaliyet seti vardır . Bunlar:

- 1 POPs Tüzüğü'nün uygulanması için kurumsal kapasite tanımlanıp güçlendirilmesi
- 2 Ulusal Uygulama Planı'nın güncellenmesi
- 3 POPs Tüzüğü'nün ve Stockholm Sözleşmesi'nin ulusal ve sektörel etkileri konusunda analizi ve tespiti

---

3.1 Faaliyet Seti 1 - Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü'nün Uygulanmasına Yönelik Kurumsal ve Teknik Kapasitenin Tanımlanması ve Güçlendirilmesi

---

3.1.1 Faaliyet Seti 1 ile Hedeflenenler

Teknik Şartname'de belirtilen şartlara göre amaç, aşağıda belirtilen noktaları hayata geçirerek yasal, kurumsal ve teknik konularda Faydalanıcılarının ve paydaşlarının kapasitesini güçlendirmektedir:

- Eğitim ihtiyacı analizinin geliştirilmesi;
- "KOK Eğitimcilerin Eğitimi" programının uygulanması;
- Bilgilendirme semineri, proje çıktılarının dağıtılmasına yönelik seminerler, projenin amacına, faaliyetlerine, çıktısına ve elde edilen proje sonuçlarına ilişkin bilgilerin dağıtılmasına yönelik konferanslar gibi proje etkinliklerinin organize edilmesi;
- Faydalanıcı ve büyük proje paydaşlarının personeline yönelik çalışma ziyaretlerinin gerçekleştirilmesi ve broşürler ve el kitapları dağıtılarak ve internet sitesi hazırlanarak kamunun KOK'lar tarafından insan sağlığına ve çevreye yayılan tehlikelere ilişkin farkındalığının artırılması.

İlk adım olarak bu projenin hedeflerine ve ilgili POPs Tüzüğü'ne uygunluğu sağlamak amacıyla bir eğitim programı ile değerlendirilmesi gereken boşlukların belirlenmesi için eğitim ihtiyaçları değerlendirmesi gerçekleştirilmelidir. Bu şekilde Türkiye, POPs Tüzüğü'nü uygulama sürecinde desteklenmiş olacaktır. İkinci adım ise eğitim planının hazırlanması ve uygulanmasıdır. Eğitim değerlendirilerek hâlihazırda devam etmekte olan sürece göre, ÇŞB'nin danışmanlığı altında düzenlemeye tabi tutulacaktır.

Kurumsal ve teknik kapasitenin güçlendirilmesinde çalışma ziyaretleri kilit önem taşıyacaktır. Bu çalışma ziyaretleri sayesinde Bakanlıklarda çalışan personel, AB Üye Ülkelerin POPs Tüzüğü'nü uygulamaya, özellikle de Bölgesel KOK Merkezleri tarafından gerçekleştirilen KOK maddelerini izleme faaliyetlerine ve Mevcut En İyi Tekniklerin ve En İyi Çevresel Uygulamaların KOK maddelerinin kontrol ve yönetiminde uygulanmasına ilişkin deneyimlerini öğreneceklerdir.

Niyetimiz, çalışma ziyaretlerinden en az birini, kendi standartlarını ve kanunlarını KOK konulu topluluk müktesebatı şartlarına göre düzenlemiş olan yeni üye olan ülkelere birine gerçekleştirmektir.

KOK alanında kamu farkındalığı iki faaliyet ile sağlanacaktır:

- 1) Seminerler ve konferanslar düzenlenerek projenin amacı, faaliyetleri ve sonuçlarına ilişkin bilgilerin yayılması,

2) Proje el kitaplarının hazırlanması ve yayımlanması ile projenin internet sitesinin geliştirilmesine ilişkin eğitim faaliyetleri.

3.1.2 Bir Günlük Bilgilendirme Seminerinin Organize Edilmesi

Bu alt faaliyetin 2013 yılı Ekim ayında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Projenin uygulanmaya başladığı ilk haftalar içerisinde, Ankara'da tüm ilgili paydaşlara KOK projesine ilişkin bilgilerin verileceği bir seminer düzenlenmesi önerilmiştir.

MFİB ve ÇŞB ile yapılan Başlangıç Toplantısı esnasında, mevcut durum ve projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden doğan sorunlar üzerinde görüşmeler yapılmıştır. ÇŞB'nin de onayıyla Teknik Destek Ekibinin önerisi üzerine projenin başlangıç aşamasının sona ermesiyle yapılması planlanan Bilgilendirme Semineri, Ramazan Bayramı ve tatil dönemi olması sebebiyle ileri bir tarihe ertelenmiş olup, yeni tarih 25 Eylül 2013 olarak belirlenmiştir. Faydalanıcı ve proje ekibi arasında varılan uzlaşma ile paydaşların büyük kısmına ulaşılabilecek en yüksek katılım oranı sağlanacak ve bu önemli etkinlik için uygun şekilde hazırlanacak zaman ayrılacaktır.

Bununla birlikte **Bilgilendirme Semineri** hazırlıkları başlamış olup, ilgili paydaşlardan seminere katılımı muhtemel olan kişilerin listesi alınmış (bakınız Ek 4), seminer gündemi üzerinde görüşmeler yapılmış ve anlaşmaya varılmıştır (bakınız Ek 6). Bilgilendirme seminerinin gündeminde, proje faaliyetlerinin genelini, çalışma programının ve alınması beklenen proje çıktılarının sunumuna ve bu konuların proje ortakları, paydaşların temsilcileri, medya ve diğer kuruluşlar ile görüşülmesine odaklanılacaktır. **Bilgilendirme Seminerine katılım davetiyesi**, ÇŞB tarafından Ağustos ayının son haftasında gönderilecektir. Seminer için uygun bir salon, modern tarzda yeterli sayıda konferans ve simultane çeviri ekipmanı ile kahve, öğle yemeği ve su / meşrubat gibi ikramlar seçilecek ve bunlarla ilgili gerekli düzenlemeler yapılacaktır. **Görsel materyaller** seminer boyunca seminer salonunda yer alacaktır.

Katılımcı listesi üzerinde ÇŞB ile uzlaşmaya varılacak olup görevin Başlangıç Döneminde uygun bir koordinasyon içerisinde gerçekleştirilmesi için ÇYGM'in işbirliği de gerekli olacaktır.

3.1.3 Eğitim İhtiyacı Analiz Raporunun Hazırlanması

Bu alt faaliyetin, Başlangıç Aşamasının sonunda gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Teknik Şartname şartlarına göre, Eğitim İhtiyacı Analiz Raporu ayrı bir doküman halinde Başlangıç Raporu ile birlikte MFİB'ye sunulacaktır.

Eğitim İhtiyacı Analiz Raporu eğitim sürecinin ilk adımı olup, bir eğitimin gerekli olup olmadığına, gerekli ise hangi eğitime ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesine yönelik bir yöntemdir.

Eğitim İhtiyacı Analiz Raporunun amacı, konu ile ilgili Faydalanıcıların ana eğitim ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu proje, özellikle ÇŞB, GTHB, SB ve KOK Tüzüğü'nün etkin şekilde uygulanmasında kurumsal ya da teknik anlamda görevi bulunan diğer bakanlıklar ve paydaşlar için KOK sorumluluğu kapasitesini oluşturmak üzere tasarlanmıştır.

İlk adım olarak **muhtemel paydaşların listesi** oluşturulmuş olup bu liste Eğitimcilerin Eğitime katılımı muhtemel olan kişilerin seçilmesinde kullanılacaktır. Teknik Destek Ekibi tarafından

basit ama **etkin** olmasını umduğumuz bir **anket** hazırlanmış olup bu anket katılımcıların geçmişine ve KOK konusuna ilişkin bilgi seviyelerine ilişkin bir dayanak olarak kullanılacaktır.

Bir sonraki aşamada **anketler değerlendirilecek** olup Türkiye'deki KOK sorununun durumu detaylı şekilde analiz edilecektir. Eğitimcilerin Eğitimi programlarının içerikleri ve gündemlerinde yer alan maddelerin detaylı şekilde sunulmasını içeren eğitim ihtiyaçlarının değerlendirilmesi süreci, bu konu ile ilgili başka bir rapor içerisinde görülecektir.

Faaliyet Seti 1'de yer alan diğer faaliyetlere gelindiğinde, öngörülen zaman çizelgesi, ÇŞB'nin diğer proje ve faaliyetleriyle yaşanacak benzerlikler açısından Bakanlık ile görüşülmüş olup, yapılması gereken bütün değişikliklerin proje başlangıcında yaşanan gecikme ve yaz döneminin beraberinde getirdiği özel durumdan kaynaklandığı anlaşılmıştır. Yukarıda bahsedilen sebeplerden dolayı yapılması önerilen değişikliklerin tamamını içeren özet, bu raporun Teknik Şartnameden Sapmalar isimli 9. kısmında verilmiştir.

3.1.4 Endüstriyel Sektöre, Yerel Yönetimlere ve Sivil Toplum Kuruluşlarına yönelik Bir Günlük Bilgilendirme Seminerlerinin Düzenlenmesi

Bu alt faaliyetin 2015 yılının Mart ve Nisan aylarında gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Seminerlerin detaylı planı, kapsamı ve programları üzerinde Teknik Destek Ekibi ve Faydalanıcı tarafından anlaşmaya varılacak ve bu konularda kararlar alınacaktır. Seminerlerde yapılacak olan sunumlar Teknik Destek Ekibi ve Faydalanıcıların Temsilcileri tarafından hazırlanacaktır. Seminerler Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Bursa ve Kocaeli'de gerçekleştirilecek olup her seminere 100 katılımcı alınacaktır. Danışman, görev tanımı şartlarına uygun şekilde, seminer için uygun bir mekân ayarlayacak, simultane çeviri hizmetlerini tedarik edecek ve kahve, öğle yemeği ve su/meşrubat gibi ikramları hazırlayacaktır. Geçici zaman çizelgesi Başlangıç Raporunun 6. kısmında yer almaktadır. ÇŞB tarafından yapılan öneriler doğrultusunda seminerlerin uygun şekilde gruplanması konusu görülecek ve uygulanacak olup (örneğin birbirinden uzak olmayan iki şehirde bir haftada iki seminer düzenlenmesi); bu tür bir uygulama Ankara'ya dönüş sebebiyle zaman kaybedilmesini önleyecektir. Şu anda bu konu ile ilgili herhangi bir sıkıntı bulunmamaktadır.

3.1.5 AB Üye Ülkelere Çalışma Ziyaretleri Düzenlenmesi

Bu alt faaliyetin 2014 yılının Mayıs ve Eylül ayları arasında gerçekleşmesi planlanmaktadır.

İki çalışma faaliyeti planlanmış olup birincisinde Orta, Güney ve Doğu Avrupa'da Kapasite Geliştirme ve Teknoloji Transferi konulu Stockholm Sözleşmesinin Bölgesel Merkezi olan RECETOX'taki (Çevrede Bulunan Zehirli Bileşikler Araştırma Merkezi, Masaryk Üniversitesi, Brno, Çek Cumhuriyeti) izleme faaliyetlerine odaklanılacaktır. İkinci Çalışma Ziyaretinin Finlandiya veya Almanya'ya gerçekleştirilmesi önerilmiştir. İkinci çalışma ziyaretinin gerçekleştirileceği ülke ve ziyaret edilecek olan kurumlar Bilgilendirme Seminerinden önce belirlenecektir. Zamanlama, tarihler üzerinde yapılacak değişiklikler ve bu çalışma ziyaretlerinin hayata geçirilmesi konuları, işe bağlı sebepler nedeniyle gerçekleştirilip gerçekleştirilemeyecekleri açısından ÇŞB ile detaylı şekilde görüşülmüştür. Teknik Destek ekibi, bu çalışma ziyaretlerinin bu alanda uzun süre çalışacak olan ve eğitimler ile çalışma ziyaretlerinden edinecekleri bilgileri kendi işlerinde ve gelecekte gerçekleştirecekleri faaliyetlerde kullanacak olan uzmanlar için yararlı olacağı görülmüştür.

3.1.6 Proje Broşürünün Hazırlanması, Yayınlanması ve Dağıtılması

Bu alt faaliyetin hemen başlaması ve 2015 yılının Nisan ayında sona ermesi planlanmıştır.

Süreç devam etmekte olup hâlihazırda herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

3.1.7 Projenin İnternet Sitesinin Hazırlanması

Bu alt faaliyetin 2015 yılının Nisan ayında gerçekleştirilmesi planlanmıştır fakat 2014 yılının ilk yarısında hayata geçirilecektir.

GEF/UNIDO projelerinin mevcudiyeti sebebiyle bu sürecin hızlandırılması ve her bir projeye ait sorumluluklar, bu projelerin içerikleri ve özellikle de Türkiye açısından kullanılabilirliklerine ilişkin genel bir anlayışın sağlanması gerekmektedir.

Bilgilendirme Seminerinin yapılmasının ardından internet sitesi üzerinden tanıtım çalışmaları başlayacak olup bu dönemde paydaşlara ait liste geçici nitelikte olacak ve proje hedeflerinin, faaliyetlerin, proje ile ilgili haberlerin ve KOK'lara ilişkin genel haberlerin paylaşılmasının Türkiye'de bulunan kurum ve uzmanların diğer kurum ve uzmanlar ile kurdukları işbirliğinin ve yeni işbirliklerinin ve projelerin doğmasının temelini atacaktır.

İnternet sitesi konu ile ilgili olan kişiler için danışmanlık, sunum, yorum, irtibat ve ağ oluşturma açısından oldukça güçlü bir araç olarak çalışacaktır.

3.1.8 Proje Kapanış Konferansının Düzenlenmesi

Bu alt faaliyetin Mayıs 2015 tarihinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Geçici olarak belirlenen tarih 2015 yılı Mayıs ayının 3. haftasıdır.

3.2 Faaliyet Seti 2 - Ulusal Uygulama Planının (UUP) Güncellenmesi

---

3.2.1 Faaliyet Seti 2 ile Hedeflenenler

Teknik Destek Projesinin Teknik Şartnamesi'nde Faaliyet Seti 2 ile hedeflenenin, Taslak Uygulama Planının AB POPs Tüzüğü'ne göre etkin bir biçimde güncellenmesi ve uygulanmasına yardımcı olacak adımların atılması olduğu belirtilmektedir.

Teknik Şartname ayrıca bu adımların Teknik Destek Projesinin 4. ve 24. ayları arasında gerçekleştirilmesini de öngörmektedir. Bunların yanı sıra aşağıda yer alan konular göz önünde bulundurulacaktır:

- Yasal araçların değerlendirilmesi ve yasal boşlukların analiz edilmesi;
- AB POPs Tüzüğü'nün uygulanması amacıyla taslak bir yönetmelik hazırlanması; bu esnada Faydalanıcı ve diğer Paydaşların yorumlarının göz önünde bulundurulması; taslak yönetmelik yayımlanmadan önce Faydalanıcı tarafından onaylanması;

- Belirlenen KOK'lara göre Türkiye'nin mevcut durumunun analiz edilmesi ve AB POPs Tüzüğü'nün uygulanmasına ilişkin SWOT analizinin yapılması;
- Kasıtsız üretimden kaynaklanan KOK envanterlerinin (dioksinler ve furanlar), Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) Kimya Departmanı tarafından geliştirilen Standart Tool Kiti kullanılarak belirlenmesi;
- AB POPs Tüzüğü şartlarına göre Ulusal Uygulama Planının (UUP) güncellenmesi (yeni KOK'lar ve bu KOK'ların özel etkiler de dâhil); bu görev tekrarın engellenmesi adına Kirlenici Salınım ve Taşınım Kaydı (PRTR) Tüzük ve Uygulama Projesine paralel olarak yürütülecektir;
- Ulusal önceliklerin ve hedeflerin belirlenmesi;
- Yukarıdaki konulara ilişkin çalıştayların düzenlenmesi;
- AB POPs Tüzüğü'nün uygulanması amacıyla Teknik Destek Projesi yol haritasının kullanılmasının ardından takip faaliyetlerinin belirlenmesi.

3.2.2 Mevcut Duruma Genel Bakış

Hâlihazırda en önemli konu ise bu projenin, 2013 yılında tamamlanması beklenen UUP'nin güncellenmesi konulu GEF/UNIDO projesi ile işbirliği içinde yürütülmesidir.

Hâlihazırda devam eden GEF/UNIDO projesinin ana amacı, Stockholm Sözleşmesi Ulusal Uygulama Planının hayata geçirilmesi ve bu planın Türkiye'de Stockholm Sözleşmesiyle 11 yeni KOK'un kabul edilmesi sebebiyle güncellenmesidir. Bu proje 2013 yılının Eylül ayında tamamlanacak olup proje ile güncel bir UUP elde edilmesi hedeflenmektedir. Proje 2013 yılının sonuna kadar 3 aylık bir uzatma alabilir.

UUP'nin güncellenmesinin beklenmesi sebebiyle bu durum bizim projemiz için önemli bir başlangıç noktası olacaktır. Önemli sorunlardan biri genel olarak Ulusal Uygulama Planlarının geliştirilmesi ile ilgili olup bu sorunun temel kaynağı UUP Sonuç ve Önerilerinin etkinliğinin düşük olmasıdır. UUP içeriklerinin çevre politikasına ve ülkelerin stratejik belgelerine etkin bir şekilde transfer edilmesi tipik bir sorun olarak göze çarpmaktadır. Diğer bir sorun ise hâlihazırda kullanılan yeni KOK'lara ilişkin ulusal envanterlerin, özellikle de polibromlu difenil eterler (PBDE), hexabromocyclododecane (HBCD, HBCDD) ve Perflurooktan bileşenler (PFOS) ile ilgili olanların, oldukça karmaşık bir konu olmasından kaynaklanmaktadır çünkü eşyaların, ürünlerin ve atıkların içerisinde bulunan bu maddelerin içerikleri hakkında bilgi bulunmamakta olup aynı şekilde piyasada içeriğinde bu yeni KOK'lardan olan eşyaların miktarına veya ithal edilen eşyalardaki miktarlarına ilişkin yeterli istatistiksel veri de bulunmamaktadır. Türkiye de bu konuda bir istisna değildir, bu sebeple bu GEF/UNIDO projesinin bir başlangıç noktası ve eski ve yeni Ulusal KOK envanterine ilk adım olduğu söylenilebilir. Bu proje, bizim projemiz için önerilen ve planlanan faaliyetler için bir temel oluşturacak olup GEF/UNIDO projesinden alınan sonuçlar, hâlihazırda devam etmekte olan faaliyetler, özellikle de AB POPs Tüzüğü ile ilgili olan faaliyetler için bir kilit niteliği taşıyacak, ayrıca çok sayıda AB ülkesinin deneyimlerinden ve bilgi birikiminden yararlanmak için oldukça uygun bir temel oluşturacaktır.

Bu da eski ve yeni KOK'lara ilişkin envanterin, yalnızca GEF/UNIDO projesinden elde edilen sonuçları kullanarak değil, bizim projemizin bir parçası olarak, envanter oluşturma ekiplerinden ve bu ekiplerin deneyimlerinden de yararlanılarak hazırlanmasına etkin şekilde devam edilmesinin önemini göstermektedir. Türkiye Ulusal KOK Envanterine ilişkin çalışmalarda bu envanter ekiplerinin ve GEF/UNIDO Projesi Yönlendirme Komitesinin kullanılması uygun olacaktır.

UUP'nin güncellenmesi için Çekirdek Grupların oluşturulması konusu ÇŞB ve GEF/UNIDO projesinin idaresinde ve hedeflerin gerçekleştirilmesinde görevli uzmanlar ile yapılacak Bilgilendirme Toplantısından önce, bu toplantı esnasında ve sonrasında görüşülecektir.

3.2.3 Çalıştaylar

Bu alt faaliyetin 2013 yılının Aralık ayında gerçekleştirilmesi planlanmıştır, fakat 2014 yılının Mart-Nisan aylarına kadar ertelenmiştir.

Teknik Şartname'ye dayanılarak, Danışman ve Teknik Destek Ekibinin diğer üyeleri, Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmelere ilişkin AB Tüzüğü'nün Uygulanmasına ilişkin Mevcut Durumun Belirlenmesi ve Ulusal Öncelikler ve Hedefler konulu çalıştay hazırlıkları yapacaktır. Fakat her iki çalıştay da, proje programında yaşanan zaman kaymaları sebebiyle ertelenmiştir.

Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler ilişkin AB Tüzüğü'nün Uygulanmasına ilişkin Mevcut Durumun Belirlenmesi konulu Çalıştay GEF/UNIDO projesinin sona ermesinin ardından düzenlenecek olup, sonuçlar 10. ayın ilk haftasında alınacak ve Ulusal Öncelikler ve Hedeflerin Taslağı olarak gözden geçirilmek üzere **10. ayın sonuna kadar** hazırlanacaktır.

Türkiye'de Kalıcı Organik Kirlenmeler ilişkin AB Tüzüğü'nün Uygulanmasına ilişkin Ulusal Öncelikler ve Hedefler konulu Çalıştay 11. ayın ikinci haftasında düzenlenecektir. Bazı AB Üye Ülkelerinin Ulusal Öncelikler ve Hedeflerdeki deneyimleri de bu kapsamda ele alınacaktır. Katılımcılardan Ulusal Öncelikler ve Hedeflere, özellikle de önerilen yaklaşımda gözlemledikleri boşluklara ve bahse konu Bakanlık ve Devlet Kurumları üzerinde olması muhtemel etkilere ilişkin yorumda bulunmaları istenecektir.

3.2.4 Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan Kalıcı Organik Kirlenmelerin Belirlenmesi

2014 yılının Ağustos ayında başlatılması planlanan bu faaliyet, 2014 yılının Eylül ayına ertelenmiştir.

Projenin bu kısmında odaklanılan nokta ise yeni KOK'lar ve özel eylem planları da dâhil olmak üzere, Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan KOK (dioksinler ve furanlar) envanterlerinin Birleşmiş Milletler Çevre Programı Kimya Departmanı tarafından geliştirilen Standart Tool Kiti kullanılarak belirlenmesi olup mevcut stratejiler de POPs Tüzüğü'nün şartlarına göre güncellenecektir.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı Kimya Departmanı, ülkelere dioksin ve furan salınımlarının belirlenmesi ve miktarlarının ölçülmesinde yardımcı olmak üzere bir Tool Kit geliştirmiştir. Bu Tool Kit, kendi kaynaklarında dioksin ve furan ölçümüne ilişkin veriler bulunmayan ülkelerin kullanımına yönelik geçerli emisyon faktörlerini içeren basit ve standart bir yöntem olarak tasarlanmıştır. Bununla birlikte bahse konu Tool Kit, kendi ölçülmüş verilerini ve emisyon faktörlerini uygulamak isteyen ülkeler tarafından da kullanılabilir. Diğer yandan Avrupa Birliği ve Avrupa Ekonomik Alanı (AEA) tarafından geliştirilen yöntem de kullanılabilir ve bu faaliyetin bir parçası olacaktır.

Proje teklifinde envanterin, **Teknik Destek Projesinin 10. ve 15. ayları** arasında hazırlanması önerilmiştir. Fakat bu envanter, kasıtsız üretimden kaynaklanan KOK'ların envanteri üzerinde çalışan bir grubun yer aldığı GEF/UNIDO projelerinin de önemli bir kısmı oluşturmaktadır. Şu an belirlenen yöntem, gelecekte KOK envanterlerinden ve raporlamadan sorumlu olacak **ulusal**

envanter takımının oluşturulmasına yönelik bu çalışmanın (diğerleri gibi) bizim projemizin amaçları doğrultusunda kullanılması ve GEF/UNIDO projesinin sona ermesinin ardından çalışmaya devam etmesidir.

Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan KOK Envanterinin hazırlanması, Standart Tool Kiti Kullanım Eğitimi verilmesi, Tool Kite ilişkin bir El Kitabının hazırlanması ve bu konuya yönelik bir eğitim verilmesi gibi projede belirtilen diğer hedefler, GEF/UNIDO projesinden alınan sonuçlara bağlı olarak gerçekleştirilecektir.

3.2.5 Yasal Boşlukların Belirlenmesi, SWOT Analizinin Yapılması ve Taslak Yönetmeliğin Hazırlanması

2014 yılının Ağustos ayında gerçekleştirilmesi planlanan bu alt faaliyet, 2014 yılının Eylül ayına ertelenmiştir.

Bu alt faaliyet için Teknik Şartname'de belirtilen noktalar:

- AB POPs Tüzüğü'nün şartlarını uygulamaya yönelik yasal araçların mevcut durumunun incelenmesi ve yasal boşlukların analizi;
- AB POPs Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik taslak yönetmeliğin hazırlanması.

Bu noktaların hayata geçirilmesi için iki ana nokta yerine getirilecektir:

- **İlk Nokta:** Yasal boşlukların değerlendirilmesi ve AB POPs Tüzüğü'nün şartlarını uygulamaya yönelik yasal araçların SWOT analizinin yapılması. Yasal boşlukların analizi, 2013 yılı Eylül ayının ilk haftasında başlayacaktır. Bu alt faaliyetin ilk kısmına ilişkin rapor, **8. ayın sonuna kadar** onaya sunulmalıdır.
- **İkinci Nokta:** POPs Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik taslak yönetmeliğin hazırlanması. İlgili tarafların taslak yönetmeliğe ilişkin yorum ve görüşlerinin alınacağı **çalıştay, projenin 16. ayı içerisinde** düzenlenecektir.

3.2.6 Ulusal Uygulama Planının (UUP) Güncellenmesi

Bu alt faaliyetin 2014 yılı Kasım ayında başlaması planlanmıştır.

Bu alt faaliyet için Teknik Destek Projesinin Teknik Şartnamesi, Danışmanın Ulusal Uygulama Planını (UUP) güncelleme işi yüklenmesini öngörmektedir. Bu görev, tekrarı engellemek adına Avrupa Kirlenici Salınım ve Taşınım Kaydı (E-PRTR) Projesine ve bu projenin uygulanmasına paralel olarak, **UUP'nin güncellenmesine yönelik GEF/UNIDO projesiyle yakın işbirliği içerisinde** gerçekleştirilecektir. Teknik Şartname ayrıca Ulusal Öncelikler ve Hedeflerin belirlenmesini de öngörmektedir.

Bu görev, **projenin 14. ve 17. ayları arasında**, Teknik Destek Ekibinin diğer Üyeleri, özellikle de ÇŞB'nin ilgili diğer Departmanları ile birlikte Danışman tarafından üstlenilecektir.

Faaliyet 2 kapsamında bulunan diğer alt faaliyetler için üstlenilecek çalışmalardan elde edilen çıktıların, UUP güncellenmesi esnasında göz önünde bulundurulması da gerekecektir. Bu kapsama girenler:

- Üstlenilen mevcut UUP'nin gözden geçirilmesi;

- Ulusal Öncelikler ve Hedeflerin belirlenmesi;
- Ulusal Envanterler, özellikle de Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan KOK'lar;
- Yasal gereklilikler.

Ana proje çıktısı Türkiye'deki UUP'nin güncellenmesi olan GEF/UNIDO projesinin hâlihazırda devam etmesi sebebiyle, MFİB, ÇŞB ve Proje Yönlendirme Komitesi (PYK) ile farklı bir strateji belirlenerek hayata geçirilmelidir.

GEF/UNIDO projesinin sonuçları değerlendirilecek ve Teknik Destek Ekibi; ÇŞB ve Proje Yönlendirme Komitesi ile birlikte, GEF/UNIDO projesinden alınan sonuçların kullanılacağı ve UUP önlem ve sonuçlarının hayata geçirilmesine ve Türkiye çevre politikasına, stratejik çevre dokümanlarına ve mevzuatına uygulanmasına yönelik ileriki faaliyetleri tanımlayacaktır. Bakanlıklar, çevre ve diğer denetim kurulları ile diğer kurumlar gibi KOK'lara ilişkin AB Tüzüğü ve Stockholm Sözleşmesinden sorumlu kurumlar ile doğrudan ilişki içerisinde olacaktır. Envanterin hazırlanmasına ilişkin faaliyetler devam edecektir. Bu çalışmalar GEF/UNIDO projesinden elde edilen deneyimlerin ışığında gerçekleştirilecektir. GEF/UNIDO projesinin sonucunda UUP'nin yeterli oranda güncellenmesinin mümkün olamaması halinde bu çalışma bizim projemizin bir kısmı olarak devam edecektir.

Projenin bir parçası olarak, güncellenmiş UUP'nin taslağını açıklamak ve tarafların **yorumlarını almak** üzere **ilgili taraflara yönelik bir çalıştayın** düzenlenmesi (**projenin 11. ayı**) ve güncellenmiş UUP taslağı üzerinde gerekli değişikliklerin yapılması (**projenin 12. ayı**) önerilmiştir. Taslak daha sonra ÇŞB ve Proje Yönlendirme Komitesinin onayına sunulacaktır. UUP taslağı'nın güncellenmesi işi, projenin 18. ayı (Kasım 2014) içerisinde tamamlanacaktır.

Fakat yukarıda bahse konu edilen bu öneriler, GEF/UNIDO projesinden elde edilen çıktılara ve bu çıktılardan kalitesine bağlı olup bu da bu süre zarfında atılması gerekli olan adımların belirlenmesinin mümkün olmadığı ve bu adımların ÇŞB ve GEF/UNIDO projesiyle yakın bir işbirliği içinde belirlenmesi gerektiği anlamına gelmektedir. Yakın işbirliği kurulması ve bu iki projede gerçekleştirilen faaliyetlerin birbiriyle uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir.

3.2.7 Proje'nin Temel Çıktıları

Faaliyet 1:

- Bilgilendirme Semineri
- Eğitim İhtiyaç Analizi ve EİA Raporu hazırlığı
- Sekiz adet beş günlük "Eğitimciler için Eğitim" programının aşağıdaki konular başlığında düzenlenmesi ; POPs Tüzüğü ile ilgili yasal araçlar; KOKlarla ilgili MET ve EÇU klavuzları, Ulusal Uygulama Planı hazırlığı POPs izleme ve Tüzüğü'nün etkinliğinin değerlendirilmesi; Stockholm Sözleşmesi ve POPs Protokolü kapsamında raporlama; POPs envanter işlemleri ve hazırlanması için Standart Tool Kit; Düzenleyici Etki Analizi POPs Tüzüğü ve sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri; Sektörel Etki Değerlendirme metodolojisi
- Endüstriler, yerel yetkililer ve STK'lar için bir günlük yaygınlaştırıcı seminer organizasyonu
- AB üyesi ülkelere 2 çalışma ziyareti organizasyonu- Çalışma Ziyareti 1: KOK izleme aktiviteleri ve Çalışma Ziyareti 2: MET/ EÇU gerekliliklerinin uygulanması
- Projenin sonunda proje broşürünün İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanması, yayınlanması ve dağıtılması
- Proje websitesinin hazırlanması

- Kapanış Konferansının organizasyonu

Faliyet 2:

- TAT ve Koordinasyon Kurulu'nun kurulması
- Çalıştayların organize edilmesi ve sonuçlandırılması
- Taslak UUP'nin yorumlanması
- BMÇP Tool Kit'e ilişkin Kılavuzun hazırlanması
- Envanterin hazırlanması
- Yasal Boşluk ve SWOT analizinin hazırlanması
- Taslak mevzuatın hazırlanması
- UUP'nin güncellenmesi

Faaliyet 3:

- DED/SED benzeri bilgi ve verinin toplanması
- DED ve SED raporunun hazırlanması
- DED sonuçlarının dağıtılması

3.2.8 Öneriler

Yukarıda bahsedilen duruma ilişkin olarak (4.6.3 – 4.6.6), her iki Çalıştayın da GEF/UNIDO projesi sona erene kadar ertelenmesi ve hâlihazırda devam eden UUP'nin güncellenmesi konulu GEF/UNIDO projesinde görev alan kişilere biraz zaman tanınması konusunda ÇŞB ile genel bir uzlaşmaya varılmıştır. Bu kişilerin büyük bir ihtimalle bizim projemizin UUP bileşeninde yer alacak olması sebebiyle, çalıştayların mevcut UUP güncellemesi projesinin bu yılın sonunda sona ermesinden 2–3 ay sonra gerçekleştirilmesini önermekteyiz. Bu nedenle de mevcut UUP güncelleme projesinde yapılanların ve elde edilen çıktılarının öğrenilmesi daha iyi olabilir.

3.2.9 İzleme faaliyetleri

KOK konulu Teknik Destek projesi 24 ay sürecektir (Proje muhtemelen 2015 yılının ortasına kadar devam edecektir). Bununla birlikte Teknik Şartname, AB POPs Tüzüğü'nün 2028 yılı itibariyle uygulanması öngörülmektedir.

Bu nedenle de Danışman Teknik Destek projesi yol haritasının sonunda izleme faaliyetlerine ilişkin bir liste hazırlayacak olup, AB POPs Tüzüğü'nün tam anlamıyla uygulanması ve bu Tüzüğe uygunluğun sağlanması gerekmektedir (**Projenin 23. ayı itibariyle**).

3.3 Faaliyet Seti 3 - Kalıcı Organik Kirlenmeler Tüzüğü'nün ve Stockholm Sözleşmesinin Uygulanmasının Ulusal ve Sektörel Etkilerinin Analiz Edilerek Belirlenmesi

---

3.3.1 Faaliyet Seti 3 ile Hedeflenenler

Bu faaliyet ile odaklanılacak olan nokta:

- AB POPs Tüzüğü ve Stockholm Sözleşmesinin uygulanmasının, Sektörel ve Bölgesel Etki Değerlendirmesi kullanılarak ulusal ve sektörel düzeydeki etkisinin değerlendirilmesi.

Faaliyet Seti 3 ile Hedeflenenler:

1. Sektörel Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması (SED);
2. Düzenleyici Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması (DED);
3. SED ve DED'e yönelik Yöntem Raporlarının ve Rehberlerin Hazırlanması.

SED/DED yaklaşımı:

1. SED, DED'nin öncüsü olup her iki rapor da birbiri ile iç içedir;
2. SED'de, konudan etkilenecek sektörler ve nüfus grupları açık ve net bir şekilde belirlenir;
3. Ekonomik ve sosyal etkiler dâhil olmak üzere özellikle sağlık ve çevre üzerinde gözlemlenecek olan önemli etkilerin tamamı nitel olarak belirlenir ve kategorilere ayrılır;
4. Etkiler, çeşitli paydaş gruplara yönelik maliyetler ve faydalar olarak alt gruplara ayrılır;
5. SED'in hazırlanmasında kullanılan veri kaynakları ve yapılan varsayımlar açık ve net bir şekilde listelenir, gerekli olan veriler içerisinde bulunan boşluklar tanımlanır;
6. DED, SED'de verilen bilgilere (özellikle de daha önce belirtildiği şekliyle Görev 1 ve 2'den elde edilen bilgilere) dayanılarak hazırlanır ve etkinin miktarını belirler.

POPs Tüzüğü'nün iyileştirilmesinden doğan **maliyet ve yararların özeti:**

1. Merkez Yönetimi açısından ortaya çıkan Maliyetler

POPs Tüzüğü'nden sorumlu olan kurumlar için ek idari maliyetler ortaya çıkacaktır.

- Çevre;
- Tarım, su ürünleri ve ormancılık;
- Sağlık bu kurumlar arasında sayılabilir.

2. Sanayi açısından ortaya çıkan Maliyetler

- Emisyon salınımının azaltılması için Mevcut En İyi Tekniklerin ve En İyi Çevresel Uygulamaların uygulanması (Görev 1 ve 2'de tanımlandığı şekliyle);
- Mevcut stokların bertarafı/imhası;
- Türkiye'deki İş Tüzüklerinin etkileri.

Belirtilen ilk iki madde doğrudan maliyettir, üçüncü madde ise uygun bir anket kullanılarak ve sanayi içerisinde gerekli görüşmeler yapılarak İş Etkisi Testi ile hesaplanacaktır.

1. Ulusal Seviyede Yararlar

- Yurt içerisinde idari kontrolün artması;
- Türkiye'nin uluslararası düzeydeki çıkarlarının korunması amacıyla kapasitenin artırılması, bu şekilde de Sanayi ve Devlete maliyeti minimum olan *ithal* KOK oranını azaltmak.

2. Sanayiye Yararları

- Uluslararası piyasalara daha fazla erişim sağlanması;
- Türkiye'nin tarım ürünlerinin artırılması ("temiz ve yeşil").

3. Uluslararası Yararlar

- Türkiye'nin komşu ülkelere Teknik Destek verme kapasitesinin artırılması, ithal KOK'ların risklerinin azaltılması.

4. Topluma Yararlar

- İnsan Sağlığının ve Çevrenin korunması;
- SED ve DED raporları, AB/Stockholm Sözleşmesi tarafından kabul edilen yöntemler kullanılarak yeni Tüzüğü'nün Türkiye üzerindeki etkisinin değerlendirilmesine ilişkin tutarlı ve detaylı bilgiler verecektir;
- Özel Rehberler ile birlikte bu yöntemler, SED/DED bulgularının detaylandırıldığı raporlarda verilecektir;
- Sonuçlar ve teknik bilgi, düzenli olarak yapılacak çalıştaylar ve yapılması planlanmış olan iki özel eğitim aracılığıyla aktarılacaktır.

3.3.2 Başlangıç Aşamasında Elde Edilen Bulgular

Proje personeli Başlangıç Aşamasında MFİB, Faydalanıcılar ve diğer ana paydaşlarla görüşmüştür. Faaliyet 3 üzerinde değişiklik yapılmasını gerektirecek herhangi bir önemli faktöre rastlanmamıştır. İki alt görev (SED ve DED), zamanlamaları açısından değişikliğe tabi tutulmuş, SED'nin tamamlanması ertelenmiş, DED'nin hazırlanmasında ise gecikme öngörülmüştür.

Bu değişikliklerin sebebi ise basittir, her iki faaliyet de birbirine bağlıdır ve Teknik Şartname'de belirtilen paralel uygulama dönemi gerçekleşmemiştir. DED, doğrudan SED'nin dönüştürülmesi ile oluşturulacak olup 1 aylık bir süre zarfında tamamlanacaktır.

DED'nin sonuçlandırılması işleminin ileri bir tarihe alınmasının sebebi ise DED için bilgi kaynağı niteliğinde olan diğer faaliyetlerin tamamlanmasının gerekmesidir. Aslına bakılırsa DED, kendisinden önce gelen faaliyetlerin nicel olarak ifade edilmesi olup bu faaliyetler arasında şunlar yer almaktadır:

- UUP'nin güncellenmesinden elde edilen sonuçlar;
- POPs Tüzüğü'nün mevcut durumu;
- Türkiye'deki KOK emisyonlarının ve stoklarının mevcut durumu;
- Ulusal öncelikler ve stratejik hedefler;
- Standart Tool Kit kullanarak Kasıtsız Üretimden Kaynaklanan Kalıcı Organik Kirlenmelerin belirlenmesi;
- Yasal boşlukların belirlenmesi, SWOT analizinin ve taslak yönetmeliğin hazırlanması;
- SED kapsamında yapılan faaliyetlerden ve öngörülen çeşitli eğitimlerden alınan geri bildirimler.

Bu aşamada, Teknik Şartname'de belirtilen Faaliyet 3 İş Planı üzerinde herhangi bir değişiklik planlanmamaktadır.

3.4 Nihai Aşama Faaliyetleri

Projenin son aşamasının, projenin sonlandırılmasından bir ay önce başlaması önerilmiş olmakla birlikte önemli görevlerin Faydalanıcıya devredilmesine ilişkin bazı faaliyetlerin, proje sonuçlarının sürdürülebilirliğinin sağlanması adına daha erken bir tarihte gerçekleştirilmeye başlanacaktır. Programın aşamalı olarak sonlandırılması aşamasında aşağıda yer alan faaliyetler gerçekleştirilecektir:

3.4.1 Bir Günlük Kapanış Semineri

Bölüm 3.1.8'de bu konudan bahsedilmiştir.

3.4.2 Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Eğitim Verecek Eğitimcilere Yönelik Rehberlerin ve Kılavuzların Hazırlanması

Proje faaliyetlerinin ve eğitimcilerin eğitimi programının bir sonucu olarak gelecekte eğitim verecek eğitimcilere gerekli ekipmanlar verilerek eğitim esnasında KOK uzmanı rolü üstlenmelerinin sağlanması önerilmiştir. Eğitim materyallerinin ve ek rehberlerin tamamı elektronik formatta verilecek olup, bu şekilde de proje çıktılarının sürdürülebilirliği desteklenecektir.

Çevrilebilecek olan Rehberler, Proje Koordinasyon Birimi ve Teknik Destek Ekibi tarafından hazırlanmış olup bu sürecin teknik içeriği Eylül ayının ilk haftasında görüşülecektir:

1. 850/2004 sayı ve 29 Nisan 2004 tarihli, insan sağlığı ve çevrenin korunması konulu AT Kalıcı Organik kirleticiler (KOK) Tüzüğü + yeni kabul edilen KOK'lara ilişkin değişiklikler (31 sayfa)
2. Kalıcı Organik Kirleticiler konulu Stockholm Sözleşmesi için Ulusal uygulama Planı Hazırlanması Rehberi (2009 ve 2011 yıllarında listeye dahil edilen KOK'ları da içerecek şekilde 2012 yılında güncellenmiş hali) (65 sayfa)
3. Ulusal uygulama planlarının gözden geçirilmesi ve güncellenmesi rehberi (3 sayfa)
4. KOK konulu Stockholm Sözleşmesinde listelenen ilgili kimyasallar ve perflurooktan sülfonik asit (PFOS) envanteri rehberi (Taslak, 2012) (yeni) (129 sayfa)
5. KOK konulu Stockholm Sözleşmesinde listelenen polibromlu difenil eter (PBDE) envanteri rehberi (Taslak, 2012) (yeni) (101 sayfa)
6. Dioksin ve Furan Salınımlarının Tanımlanması ve Miktarlarının Belirlenmesine yönelik Standart Toolkit (445 sayfa) (İlk 35 sayfası çevrilecektir)
7. Kalıcı organik Kirleticilerin Küresel Anlamda İzlenmesi Rehberi; İlk Versiyon, Şubat 2007; Mayıs 2007'de değiştirilmiş; 2013 yeni güncelleme (150 sayfa) (İlk 124 sayfası çevrilecektir)
8. BAT/BEP – Mevcut En İyi Teknikler Rehberi ve En İyi Çevresel Uygulamalar Geçici Rehberi (686 sayfa) (IPPC projesinde hangi kısımların çevrildiği kontrol edilecektir)
9. Stockholm Sözleşmesi kapsamında Ulusal Uygulama Planı Geliştirme ve Uygulamanın Sosyo-Ekonomik Değerlendirmesine ilişkin Rehber (2007) (revize edilmemiş hal) (82 Sayfa)

3.4.3 Tüm Proje Çıktılarının Devredilmesi

Projeden elde edilen çıktıların tamamı Faydalanıcıya da İhale Birimine devredilecektir. Faydalanıcı ile yapılacak olan anlaşmanın ardından çıktılar sunulacak ve projenin internet sayfası üzerinden kamunun bilgisine açılacaktır.

3.4.4 Final Raporun Hazırlanması ve Sunulması

Taslak final rapor, projenin bitiş tarihinden bir ay önce hazırlanacaktır. Taslak final rapor (i) yapılan sözleşmenin kapsadığı dönem boyunca gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin genel bir bakış sunacak; (ii) sözleşme kapsamında ortaya konan çıktılara ilişkin bir özet içerecek; (iii)

sözleşmenin ifası esnasında ortaya çıkan büyük sorunları belirtecek; (iv) belirlenen hedeflere göre projenin etkisini değerlendirecek; (v) sözleşme kapsamında ortaya konan yapı ve mekanizmaların işleyişine ilişkin önerilerde bulunacaktır.

Yorumların alınmasından ve Faydalanıcı ve İhale Birimi ile görüşmelerin yapılmasının ardından final rapor taslağı hazırlanacaktır.

- Projede gerçekleştirilen faaliyetlerin özetleneceği konferansın düzenlenmesi;
- Eğitimcilere yönelik rehber ve kılavuzların hazırlanması;
- Proje sonuçlarının sunulması ve devredilmesi;
- Taslak ve final proje raporlarının hazırlanması.

Diğer raporlar ve ÇŞB'nin İngilizce ve Türkçe olarak hazırlanan görüşleri doğrultusunda, Bölüm 7.2'de belirtilen Görev Tanımı yalnızca İlerleme raporlarının her iki dilde de hazırlanmasını öngörmektedir. Başlangıç Raporu, Ara Raporlar, Taslak Final Rapor ve Final Rapor, İlerleme Raporları olarak kabul edilir. ÇŞB tarafından hangi dokümanların (kılavuz, el kitabı, yönetmelik, raporlar vb.) İngilizce olarak, Türkçe olarak ya da her iki dilde de hazırlanacağına ilişkin bir tablo hazırlanması önerisi görüşülerek Eylül ayının ilk haftasında sonuca bağlanacaktır. Bu tablo ayrıca bahse konu dokümanların sunulacağı tarihleri de içerecek ayrı bir zaman çizelgesini de kapsayacaktır.

4. Önemli Konular

Projenin önemli konularına ilişkin zaman çizelgesi, Ek 1'de Proje Zaman Çizelgesi adı altında verilmiştir. Bazı önemli konular Eylül ayı içerisinde görüşülecek olup, özellikle projede yer alan Türk tarafının ihtiyaçlarına yönelik faaliyetlerin konuları ve zamanları daha detaylı şekilde belirlenecektir.

Projenin **Önemli Konuları:**

Faaliyet	Önemli Konu	Uygulanması Planlanan Tarih
1	Teknik Destek Ekibi ve Proje Koordinasyon Biriminin kurulması	Haziran-Temmuz 2013
	Açılış Seminerinin Düzenlenmesi	25 Eylül, 2013
	Proje Yönlendirme Komitesinin kurulması	Eylül 2013
	Teknik Destek projesinde yer alması gereken Türkiye'deki ana paydaşların listesinin oluşturulması	Temmuz 2013
	Türkiye'de UUP'nin güncelleme için gereken veri tabanlarının listesinin oluşturulması ve bu veritabalarının sahiplerinin belirlenmesi	Ekim 2013
	Eğitimcilerin Eğitimi Programı	Kasım 2013 – Ekim 2014
2	KOK Tüzüğü'nün Uygulanmasındaki mevcut durumun belirlenmesi için çalıştay düzenlenmesi	Mart 2014
	KOK Tüzüğü'nün Uygulanmasında Ulusal Öncelikler ve Hedeflerin belirlenmesi için çalıştay düzenlenmesi	Nisan 2014
	Kasıtsız Üretimden Kaynaklı KOK'ların tanımlanması ve miktarlarının belirlenmesinde kullanılacak Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından geliştirilmiş Toolkit'e ilişkin Kılavuzun hazırlanması	Şubat 2014
	Kasıtsız Üretimden Kaynaklı KOK Envanterinin Hazırlanması	Ekim 2014
	Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından geliştirilmiş Toolkit'e ilişkin Kılavuzun kullanımına yönelik ek uygulama eğitimi	Eylül 2014
	KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik yasal araçların hazırlanması, SWOT analizi yapılması ve yasal boşlukların belirlenmesi (Faaliyet 3.2.5'in ilk kısmı)	Ocak 2014
	KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik taslak mevzuatın hazırlanması (Faaliyet 3.2.5'in ikinci kısmı)	Eylül 2014

	Taslak mevzuatın hazırlanmasına yönelik bir çalıştayın düzenlenmesi	Nisan 2014
	UUP'nin güncellenmesi	Kasım 2014
	Güncellenen UUP'ye ilişkin bir çalıştay düzenlenmesi	Ocak 2015
3	Sektörel Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması	Eylül 2014
	Düzenleyici Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması	Mart 2015
Son	Kapanış Seminerinin Düzenlenmesi	Mayıs 2015
	Final Rapor	Mayıs 2015

5. Tahminler ve Riskler

Faaliyet	Önemli Konu	Tahminler/Riskler
1	TDE ve Proje Koordinasyon Biriminin kurulması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü 2 aylığına ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Proje Yönlendirme Komitesinin kurulması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü 2 aylığına ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Teknik Destek projesinde yer alması gereken Türkiye'deki ana paydaşların listesinin oluşturulması	Temmuz 2013 – Hâlihazırda, projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Türkiye'de UUP'nin güncellemesi için gereken veri tabanlarının listesinin oluşturulması ve bu veritabalarının sahiplerinin belirlenmesi	Ekim 2013 – Hâlihazırda, projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Eğitimcilerin Eğitimi Programı	Kasım 2013 – Ekim 2014, Hazırlanmıştır, Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
2	KOK Tüzüğü'nün Uygulanmasındaki mevcut durumun belirlenmesi için çalıştay düzenlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü 2 aylığına ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	KOK Tüzüğü'nün Uygulanmasında Ulusal Öncelikler ve Hedeflerin belirlenmesi için çalıştay düzenlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü 2 aylığına ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Kasıtsız Üretimden Kaynaklı KOK'ların (dioksin ve furanlar) tanımlanması ve miktarlarının belirlenmesinde kullanılacak, Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından geliştirilmiş Toolkit'e ilişkin Kılavuzun hazırlanması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü 2 aylığına ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Kasıtsız Üretimden Kaynaklı KOK Envanterinin Hazırlanması	GEF/UNIDO projesinin hedefleri ile benzerlikler, ulusal envanter Teknik Destek Projesinin bir parçası olarak devam ettirilecektir.
	Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından geliştirilmiş Toolkit'e ilişkin Kılavuzun kullanımına yönelik ek uygulama eğitimi	Herhangi bir risk bulunmamaktadır, bu konu Eğitimcilerin Eğitimi programının bir kısmı olacak bazı ek eğitim olacaktır.

	KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik yasal araçların hazırlanması, SWOT analizi yapılması ve yasal boşlukların belirlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	KOK Tüzüğü'nün uygulanmasına yönelik taslak mevzuatın hazırlanması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Taslak mevzuata ilişkin bir çalıştayın düzenlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	UUP'nin güncellenmesi	GEF/UNIDO projesinin ana çıktısı ile benzerlik söz konusudur, UUP'nin güncellenmesi görevi Teknik Destek Projesinin bir parçası olarak kalacaktır.
	Güncellenen UUP'ye ilişkin bir çalıştay düzenlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
3	Sektörel Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Düzenleyici Etki Değerlendirmesinin Hazırlanması	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
Final	Kapanış Seminerinin Düzenlenmesi	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.
	Final Rapor	Projenin başlangıcında yaşanan gecikmeden ötürü ertelenmiştir. – Projenin gerçekleştirilmesine ilişkin herhangi bir risk bulunmamaktadır.

6. Görev Tanımından Sapmalara Genel Bakış

Projenin hayata geçirilmesi esnasında önerilen, görüşülen, kabul edilen ve üzerlerinde anlaşmaya varılan zaman değişiklikleri

Faaliyet	Önerilen Tarih	Yeni Tarih	Sebebi
Başlangıç Tarihi	Nisan 2013 (İlk Hafta)	Haziran 2013 (Dördüncü Hafta)	
Başlangıç Toplantısı	Nisan 2013 (İlk Hafta)	26 Haziran 2013	Proje Başlangıcının Ertenmesi
Başlangıç Raporu	Mayıs 2013 (İlk Hafta)	Temmuz 2013 (Dördüncü Hafta)	Proje Başlangıcının Ertenmesi
EİD Raporu	Mayıs 2013 (İlk Hafta)	Temmuz 2013 (Dördüncü Hafta)	
Açılış Semineri	Mayıs 2013 (İkinci Hafta)	25 Eylül 2013	Proje Başlangıcının Ertenmesi, Ramazan ve yaz dönemi
Proje teklifinde, Eğitimcilerin Eğitimine ilişkin eski eğitim numaraları kullanılmıştır.	Proje Başlangıcının Ertenmesi / Plan, ÇŞB ile varılan uzlaşmaya dayanmaktadır.		
			Eğitimcilerin Eğitimi (Eğitimcileri Eğitimine ilişkin yeni eğitim numaraları)
Eğitim 1	Ekim 2013 (İlk Hafta)	11 - 15 Kasım 2013	Eğitim 1
Eğitim 3	Kasım 2013 (İkinci Hafta)	09 - 13 Aralık 2013	Eğitim 2
Eğitim 6	Ocak 2014 (Üçüncü Hafta)	13 - 17 Ocak 2014	Eğitim 3
Eğitim 2	Şubat 2014 (Üçüncü Hafta)	17 - 21 Şubat 2014	Eğitim 4
Eğitim 4	Mart 2014 (Üçüncü Hafta)	17 - 21 Mart 2014	Eğitim 5
Eğitim 5	Nisan 2014 (Dördüncü Hafta)	21 - 25 Nisan 2014	Eğitim 6
Eğitim 8	Haziran 2014 (Dördüncü Hafta)	26 - 30 Mayıs 2014	Eğitim 7

Kalıcı Organik Kirlenmelerin Kontrolü İçin Teknik Destek

Eğitim 7	Temmuz 2014 (Beşinci Hafta)	27 – 31 Ekim 2014	Eğitim 8
Çalıştay 1 (Mevcut Durum)	Temmuz 2013 (Dördüncü Hafta)	05 Mart 2014	Proje Başlangıcının Ertelenmesi ve ÇSB ile varılan uzlaşma.
Çalıştay 2 (Ulusal Öncelikler)	Ekim 2013 (Dördüncü Hafta)	09 Nisan 2014	Proje Başlangıcının Ertelenmesi ve ÇSB ile varılan uzlaşma.
Proje Yönlendirme Komitesinin Kurulması	Temmuz 2013 (İlk Hafta)	25 Eylül 2013 tarihi öncesinde	Proje Başlangıcının Ertelenmesi ve ÇSB ile varılan uzlaşma.
Kasıtsız Salınımlar	2014 Dördüncü Hafta	Ekim 2014	ÇSB ile görüşülecek olup, UNIDO projesinin faaliyetlerine ve sonuçlarına bağlıdır – dikkatli şekilde uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir – burada belirtilen aylar duruma bağlı olarak değiştirilebilir.
Yasal boşluk ve SWOT Analizi	2014 Dördüncü Hafta	Ocak 2014	
UUP'nin Güncellenmesi	2014 Dördüncü Hafta	Kasım 2014	
Çalışma Ziyareti 1 (Mevcut En İyi Teknikler/BEP)	Aralık 2013 (İlk Hafta)	05 – 09 Mayıs 2014	ÇSB ile görüşülecek
Çalışma Ziyareti 2 (İzleme)	Nisan 2014 (Dördüncü Hafta)	22 – 26 Eylül 2014	
Bilgilendirme Semineri 1	Kasım 2014 (İlk Hafta)	17 Mart 2015 Ankara	Geçici plan
Bilgilendirme Semineri 2	Kasım 2014 (Üçüncü Hafta)	19 Mart 2015 Adana	
Bilgilendirme Semineri 3	Aralık 2014 (İlk Hafta)	31 Mart 2015 Koceli	
Bilgilendirme Semineri 4	Aralık 2014 (Üçüncü Hafta)	02 Nisan 2015 İstanbul	
Bilgilendirme Semineri 5	Ocak 2015 (İlk Hafta)	14 Nisan 2015 Bursa	
Bilgilendirme Semineri 6	Ocak 2015 (Üçüncü Hafta)	16 Nisan 2015 İzmir	
Kapanış Semineri	Mart 2015 (Üçüncü Hafta)	21 Mayıs 2015	
Proje Broşürü	Şubat 2015 (Dördüncü)	Mayıs 2015 (Dördüncü)	

	Hafta)	Hafta)	
Projenin İnternet Sitesi	Mayıs 2014 (İlk Hafta)	2014 Yılı'nın Başında	
Projenin Bitişi	31 Mart 2015	25 Haziran 2015	

Eğiticilerin Eğitimi için önerilen yerlere genel bakış:

Numara	Tarih	Konu	Katılımcı Sayısı	Yer
1.	11 15/11/2013	- KOK Yönetmelik No 850/2004'ün uygulanması için yasal araçların ulusal öncelikleri ve hedeflerinin önceliklendirilmesi	40	Faydalanıcı ile karar verilecek
2.	09 13/12/2013	- Ulusal Uygulama Planı Hazırlığı	30	Faydalanıcı ile karar verilecek
3.	13 17/01/2014	- KOK standart araç takımının envanter prosedürleri ve hazırlığı	30	Faydalanıcı ile karar verilecek
4.	17 21/02/2014	- BAT ve BEP Klavuzlarının KOKlar ile ilgisi	40	Faydalanıcı ile karar verilecek
5.	17 21/03/2014	- KOK izlenmesi, kontamine olmuş alanların iyileştirilmesi, Yönetmeliğin etkinliğinin değerlendirilmesi	35	Faydalanıcı ile karar verilecek
6.	21 25/04/2014	- KOK Protokolü ve Stockholm Sözleşmesi altında raporlama	25	Faydalanıcı ile karar verilecek
7.	26 30/05/2014	- Sektörel Etki Değerlendirme metodolojisi	35	Faydalanıcı ile karar verilecek
8.	27 31/10/2014	- Düzenleyici Etki Analizi ve KOK Yönetmeliği No850/2004'ün sosyal, ekonomik ve çevresel etkileri	25	Faydalanıcı ile karar verilecek

7. Uzmanların Tahsis Edilmesi

Kıdemli Kısa Dönem Uzman olarak Doç. Dr. İpek İmamoğlu seçilmiş olup İmamoğlu'nun projede faaliyeti içerisindeki yeri "KOK Yöneticisi"dir. Doç. Dr. İpek İmamoğlu ODTÜ içerisinde görev alan KOK sorunları araştırmacıdır. KOK Tüzüklerine ve poliklorlanmış bifenillere ilişkin on yıldan fazla deneyime sahip olan İmamoğlu, Türkiye'deki KOK sorunlarına ilişkin geniş bir bilgi birikimine de sahiptir. Proje içerisindeki görevi genel olarak eğitim ihtiyaçları değerlendirmesinin hazırlanmasında, KOK Eğitimcilerin Eğitimi seminerlerinin düzenlenmesinde, proje broşürlerinin hazırlanmasında, yasal boşlukların analizinde ve KOK'lara ilişkin genel durumun değerlendirmesinde ve UUP'nin güncellenmesinde Takım Liderine yardımcı olmak olacaktır.

Pozisyon	Ana Görev	Gün Sayısı	Yorumlar
Kısa Dönem Uzman "KOK Kolaylaştırıcısı"	%50 Eğitim konuları (Faaliyet 1) %50 yasaların analizi ve UUP'nin güncellenmesine katkıda bulunmak	80	Onay talebi dokümanları MFİB'ye gönderilmiştir.

Bunlara ek olarak, başka kısa dönem uzmanların da görevlendirilmesi planlanmaktadır. Bu uzmanlar hâlihazırda belirlenme aşamasında olup, Eylül ayı öncesinde bu uzmanların görevlendirilmesine ilişkin öneride bulunulacaktır.

8. Sonuçlar

Yukarıda bahsedilen konulara dayanılarak şu sonuçlar elde edilmiştir:

- 1) Proje, öngörülenden üç ay sonra başlamıştır.
- 2) Bu da tüm proje faaliyetlerinin başlangıç tarihlerinin ertelenme sebebidir.
- 3) Proje taraflarının üzerinde uzlaştığı noktalara dayanılarak, Başlangıç Toplantısının gerçekleşeceği tarihte ortaya çıkan durumlar (Ramazan, yaz dönemi ve tatil) sebebiyle Açılış Semineri, 25 Eylül 2013 tarihine ertelenmiş olup, halihazırda ihale biriminin seminer tarihini onaylaması beklenmektedir.
- 4) Görev Tanımından ve proje teklifinden sapmalar özetlenmiş, yeni proje zaman çizelgesi hazırlanarak Proje taraflarına gönderilmiştir. Yeni proje zaman çizelgesi ayrıca Ek 1 olarak Başlangıç Raporuna da eklenmiştir.
- 5) Eğitim İhtiyaçları Değerlendirmesine yönelik bir anket hazırlanmış olup ilgili paydaşlara sunulmuştur. Bu anket, EİD Raporunun bir parçasıdır.
- 6) Anket değerlendirilecek ve sonuçlar Eğiticilerin Eğitimi programlarının hayata geçirilmesinde kullanılacak olup, EİD Raporu bunun ardından gözden geçirilip nihai haline getirilecektir.
- 7) Açılış seminerlerinin programlarının ve lojistiğinin, Eğitimcilerin eğitiminin ve diğer proje faaliyetlerinin hazırlığına başlanmıştır.

EKLER

Ayrı bir dosya içerisinde, PDF formatında verilecektir.

Bu doküman Avrupa Birliđinin mali desteği ile hazırlanmış olup içeriğinden yalnızca Niras IC Sp z o.o. sorumludur ve Avrupa Birliđinin görüşlerini yansıttığı şekilde yorumlanamaz.